12/04/2024

Να βλέπω μέσα μου – Του Πρωτοπρεσβύτερου Θεμιστοκλή Μουρτζανού

/ Γνώμες

«Κάθε δάσκαλος τη βλέπει πρώτα αυτός μέσα του τη σύνεση που διδάσκει και τη μαθαίνει και τη γεύεται, και τότε μπορεί να τη μεταδώσει στους μαθητές» (Άγιος Ισαάκ ο Σύρος)

Οι παλιοί είχαν μια ωραία παροιμία: «δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν εκράτεις». Η σοφή αυτή λαϊκή ρήση ζητούσε από τον δάσκαλο, τον γονέα, τον πνευματικό άνθρωπο, τον πολιτικό, τον καθέναν δηλαδή που αναλάμβανε έναν ρόλο ηγετικό στη ζωή του κόσμου, να έχει συνέπεια λόγων και έργων. Να μη λέει άλλα και άλλα να πράττει. Η ασκητική παράδοση της Εκκλησίας όμως προσθέτει και μιαν άλλη διάσταση στη συνέπεια λόγων και έργων. Αυτή της βίωσης. Δεν είναι η διδαχή προϊόν μιας μόρφωσης επιφανειακής. Τουλάχιστον να γνωρίζω αυτά που έχω διαβάσει και αυτά που έχω κληθεί να πω. Αλλιώς είναι «έπεα πτερρόεντα». Κι αυτό όμως δεν φτάνει. Χρειάζεται να τα ζω, για να είμαι

αυθεντικός.

- Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος Θεμιστοκλής Μουρτζανός, Δρ. Θεολογίας

Ο ασκητής μιλά για τη σύνεση. Συνετός είναι εκείνος ο οποίος έχει μαζεμένο νου. Μπορεί να διακρίνει την αλήθεια από το ψέμα. Έχει αυτογνωσία. Δεν φορτώνει τον εαυτό του με περιττά. Δεν αναζητεί δόξα ανθρώπινη, πέρα ίσως από κάποια ευγενική αναγνώριση κόπων, που δεν την θεωρεί όμως προϋπόθεση για την εργασία και την κάθε προσπάθειά του. Στηρίζεται σε ένα αξιακό υπόβαθρο, το οποίο ζητά να μεταδώσει, όχι όμως μόνο στο ιδεολογικό επίπεδο, αλλά, κυρίως, στο εμπειρικό, ώστε να μπορούν οι μαθητές του να διδάσκονται αυθεντικά από κάποιον που πιστεύει, ζει και παλεύει, μοιράζεται το «είναι» του. Διότι η σύνεση είναι σημάδι ύπαρξης που κατέχει και δίνει απαντήσεις που ξεπερνούν το παρόν.

Ας γυρίσουμε λίγο στην οικογένεια των καιρών μας. Έχουμε υποκαταστήσει αρετές, όπως η σύνεση, με τη ρουτίνα της καθημερινότητας, τα υλικά αγαθά, το φόρτωμα με δραστηριότητες που τονώνουν το «εγώ», κουράζουν, χωρίς πάντοτε να ξεκουράζουν. Αναλαμβάνουμε ρίσκα, άλλοτε αδιαφορίας, άλλοτε ανοιγμάτων τα οποία μαρτυρούν ανθρώπους χωρίς επίγνωση της ευθύνης για τη ζωή και για τους άλλους. Τα παιδιά μας διδάσκονται πολλά από τον κόσμο. Εκεί όμως είναι που κρίνεται και η ανατροφή που παίρνουν από το σπίτι. Διότι ο κόσμος έχει πειρασμούς, στους οποίους αν ο άνθρωπος έχει μάθει να ενδίδει, ικανοποιώντας κάθε επιθυμία του, την οποία ο πολιτισμός βαφτίζει δικαίωμα, τότε δύσκολα θα αντέξει τη δυναμική των σχέσεων, που, έτσι κι αλλιώς, προϋποθέτουν αγάπη, δηλαδή έξοδο από τη δυναστεία του «εγώ».

Στη ζωή προχωράνε όσοι ρισκάρουν, λέει ένα άλλο αξίωμα. Κάποτε, και καταστρέφονται. Και η καταστροφή δεν χρειάζεται να είναι ολική. Αρκεί πτυχές της ζωής που είναι όμως κύριες για την ψυχική ισορροπία ή και για τη χαρά να μην πηγαίνουν καλά και τα όποια κέρδη από τα κάθε λογής ρίσκα εξανεμίζονται στον ψυχικό μας κόσμο. Υπάρχουν κι εκείνοι που αισθάνονται έτοιμοι να πληρώσουν το τίμημα των ρίσκων τους. Μπορεί να έχουν το χάρισμα ή την υπομονή. Μπορεί όμως και να έχουν υπερεκτιμήσει τις δυνάμεις τους.

Προφανώς, κάθε ζωή, με το περιεχόμενο, τις νίκες και τις ήττες της έχει μοναδική αξία. Και μπορεί, αν δε ρισκάρουμε, να αναρωτηθούμε, με ένα παράπονο, μικρό ή μεγάλο, τι θα μπορούσε να είχε γίνει αν. Η απάντηση θα παραμείνει σχηματοποιημένη εντός μας. Το μόνο όμως που δεν χάνεται είναι η απόφαση να ζήσω πρώτα αυτό που θέλω να μοιραστώ και να μην πορεύομαι όπως να ‘ναι, παριστάνοντας τον γνώστη, τον ηγέτη, την αυθεντία.

Πηγή: pemptousia.gr – themistoklismourtzanos.blogspot.com